

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**V РЕГІОНАЛЬНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВИМІР СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

19 травня 2017 р., м. Запоріжжя

Запоріжжя
2017

УДК 37:001.12/18
ББК 74.00
К63

*Рекомендовано до друку Вченою радою
комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 8 від 28 квітня 2017 р.)*

Рецензенти:

Бондар В. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України;

Павленко А. І., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої освіти України, професор кафедри соціальної роботи КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

Члени редакційної колегії:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, доцент;

Позднякова-Кирбят'єва Е. Г., доктор соціологічних наук, доцент;

Позднякова О. Л., кандидат педагогічних наук, доцент;

Єрмаков І. Г., кандидат історичних наук;

Козарик О. С., кандидат педагогічних наук, доцент;

Гордієнко Н. М., кандидат соціологічних наук, доцент;

Лопатинська Н. А., кандидат педагогічних наук.

К63 **Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика : збірник тез V регіональної науково-практичної конференції** (19 травня 2017 р., м. Запоріжжя) / За заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2017. – 280 с.

ISBN 978-966-8157-56-1

Збірник містить матеріали учасників V регіональної науково-практичної конференції «Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика», в яких розглянуто актуальні проблеми розвитку життєвої компетентності, організації соціальної та життєвої практики учнів і студентів, професійної підготовки майбутніх фахівців, проаналізовано сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти, соціальної роботи, мистецтва та дизайну.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, працівникам дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, аспірантам, студентам, усім, хто цікавиться поступальним розвитком системи освіти України.

УДК 37:001.12/18
ББК 74.00

ISBN 978-966-8157-56-1

© КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР, 2017

ЗМІСТ

Слово до освітян.....	10
Привітальні листи.....	13

РОЗДІЛ 1

ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЖИТТЄВОЇ ПРАКТИКИ УЧНІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ

Нечипоренко Валентина Василівна

Розвиток професійної та соціальної компетентності студентів педагогічних спеціальностей у процесі соціальної практики.....	22
--	----

Гордієнко Наталія Миколаївна, Рутовицька Ганна Володимирівна

Соціальна практика вихованців інтернатних закладів як передумова побудови ними успішних життєвих траєкторій.....	26
--	----

Єрмаков Іван Гнатович

Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності у системі соціальної та життєвої практики учнів.....	29
---	----

Кудінова Маргарита Сергіївна

Соціальна практика як засіб розвитку стресостійкості учнів інтернатних закладів.....	33
--	----

Позднякова Олена Леоніївна

Розбудова виховної системи загальноосвітнього навчального закладу на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аспект.....	36
--	----

Позднякова-Кирбят'єва Еліна Геннадіївна

Реабілітаційний парк як чинник оптимізації соціальної і життєвої практики дітей та молоді з особливими потребами.....	40
---	----

Сілявіна Юлія Сергіївна

Компетентнісний потенціал системи педагогічної реабілітації учнів з особливими освітніми потребами.....	44
---	----

Коваль Владислава Ісломжанівна

Аналіз поняття «соціальні зв'язки» у соціально-педагогічній літературі.....	48
---	----

Макаренко Світлана Дмитрівна

Теоретичний аспект дослідження поняття «соціальна активність».....	50
--	----

Манько Мирослава Олександрівна

Розвиток інтернальності особистості у процесі життєпізнавальної діяльності.....	53
---	----

Фуріна Катерина Михайлівна

Соціальна адаптація дітей молодшого дошкільного віку (3 роки) в умовах дитячого навчального закладу засобами ігрової діяльності.....	56
--	----

Чумаченко Вікторія Володимирівна

Особливості соціальної адаптації першокласників.....	59
--	----

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Галієва Ольга Михайлівна, Саніна Яна Олександрівна

Особливості розвитку моральних якостей дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти..... 64

Гончаренко Олександр Миколайович

Шляхи формування громадянської позиції особистості..... 66

Зайка Людмила Анатоліївна

Визначення організаційно-педагогічних умов застосування технології імітаційного моделювання..... 68

Калаур Світлана Миколаївна

Формування у майбутніх фахівців соціальної сфери когнітивної та конативної складової готовності до розв'язання професійних конфліктів..... 70

Козарик Олександра Степанівна

Проблема особистісного саморозвитку студентів у структурі фахової підготовки..... 73

Курінна Людмила Володимирівна

Формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників (на прикладі вивчення навчальної дисципліни «Етнопедагогіка»)..... 75

Павленко Анатолій Іванович

Розв'язування соціально-педагогічних ситуацій і задач у підготовці майбутніх соціальних працівників..... 78

Сташук Ольга Олександрівна

Актуальні наукові дослідження у сфері фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів..... 80

Таточенко Світлана Анатоліївна

Специфіка надання професійної допомоги в рамках програми замісної підтримувальної терапії..... 82

Фурман Ольга Федорівна

Формування комунікативної компетентності фахівців соціальної роботи: лінгвометодичний вимір..... 85

Червоненко Катерина Сергіївна

Проблема мотивації до волонтерської діяльності майбутніх фахівців соціальної роботи..... 88

Афанасєва Ганна Володимирівна

Особливості проектної діяльності дітей дошкільного віку..... 91

Василенко Анастасія Ігорівна

Розвиток емоційного інтелекту особистості молодшого школяра засобами ігрової діяльності..... 94

7. Чичканова Е. Л. Православная культура как фактор духовно-нравственного воспитания детей с ограниченными физическими возможностями : дис. канд. пед. наук : 13.00.05 / Чичканова Елена Леонидовна – Тамбов, 2006. – 209 с.

Гончаренко Олександр Миколайович,
*кандидат фармацевтичних наук, доцент
кафедри природничо-наукових дисциплін КВНЗ
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» ЗОР*

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Освіта відіграє величезну роль в житті індивіда і суспільства. Процес передачі соціального досвіду та культурної спадщини відбувається через його механізми. На первинній стадії утворення, що має на увазі дитячий садок і школу, закладаються основи мислення, створюється необхідний базис для подальшого навчання. Вища освіта дає людині більш глибокі і вузькоспеціальні знання, які допомагають йому стати фахівцем в тій, чи іншій галузі. Завдяки утворенню в житті індивіда відбуваються соціалізація та інкультурація. Саме тому рішення проблем освіти має настільки актуальний характер.

На сучасному стані ця освіта здійснюється в соціально-політичних і соціокультурних умовах, що змінюються. Зокрема, в умовах становлення нових конституційно-правових основ державності та форм суспільної солідарності, розвитку демократичної громадянськості, формуванню громадянської позиції.

Враховуючи міждисциплінарний статус проблеми особистості, слід відмітити, що дефініція *«громадянська позиція»* знаходиться у полі зору суспільних наук, психології, педагогіки, природничо-наукових дисциплін та духовної культури.

Аналіз педагогічної літератури виявив, що в залежності від того, що проблема формування громадянської позиції вписана в коло наукових інтересів дослідників, вибираються основні аспекти вивчення: розкриваються можливості громадянської освіти в формуванні громадянської позиції [1; 5].

Особливо слід відмітити дослідження, які визначають шляхи формування громадянської позиції учня у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін, залучення до культурно-історичних цінностей регіону.

Разом з тим, теоретичний аналіз показує, що в педагогічній літературі не знайдено єдиного підходу до вивчення дефініції *«громадянська позиція»*. Головна причина її інтегрованого характеру полягає в об'єктивно зростаючому впливі людини на історичний процес і тієї колосальної відповідальності перед людством.

Громадянська позиція виявляється та формується у діяльності. Саме через неї людина пізнає світ, себе, формує своє самопізнання, моральні та соціальні установи, реалізує своє «Я». У відповідності з тим, на які сфери життєдіяльності спрямовані інтереси індивіда, в яких формах і наскільки соціально цілісно й особистісно значимо він реалізує себе, можна говорити про успішність і соціальну значимість прояву громадянської позиції особистості.

Таким чином, у структурі громадянської позиції особистості виділяються три компоненти: пізнавальний, мотиваційно-орієнтований та поведінковий.

Пізнавальний компонент включає формування базисних ціннісних орієнтацій, які передбачають свідоме відношення людини до соціальної дійсності. Даний

компонент характеризується повнотою етичних, правових, політичних і інших знань людини; глибиною їх осмислення, що відображає суб'єктивне відношення людини до засвоєних вимогах життя.

Мотиваційно-орієнтований компонент розкриває відношення людини до себе подій, суспільства, людей, самого себе, які опосередковані системою моральних норм, які виступають у вигляді установ, вимог, суспільних розпоряджень, а також системою законів, які прийняті державою. Моральність полягає в тому, що вона вказує не на те, що треба робити, а на те, як треба робити.

Поведінковий компонент громадської позиції характеризується реальною поведінкою людини, її умінням дотримуватися важливих правил, виконувати основні соціально-моральні обов'язки. Важливість і значимість цього компоненту обумовлені засвоєнням і формуванням суспільних цінностей з урахуванням особистої діяльності людини в сфері самореалізації, коли її правильність і значимість підтверджується реальними життєвими процесами. Форми його можуть бути соціально цінними, соціально корисними, соціально прийнятими. Саме у процесі самореалізації проявляється та перевіряється громадянська позиція особистості.

Виходячи з вищезазначеного, ми бачимо, що розвиток трьох компонентів громадянської позиції особистості тісно пов'язані між собою та розглядаються як єдине ціле, і сприяють взаємозбагаченню один одного.

Слід зазначити, якщо громадянська позиція особистості є інтегративною системою відношення її до держав, права, громадянського суспільства, самого себе, як громадянина, визначаючого орієнтацію на суспільне благо, то її формування буде успішним тоді, коли система формування громадянської позиції буде реалізуватися за допомогою соціального проектування, яке забезпечує:

- включення особистості в реальну діяльність із позитивної зміни соціальної ситуації в активній взаємодії із представниками влади, суспільних організацій, громадянами;

- розвиток здібностей особистості до рефлексії по відношенню до держави, праву, самого себе як громадянина.

Отже, формування громадянської позиції особистості покликано забезпечити інтеграцію, єдність і цілісність самосвідомості особистості як громадянина полікультурного суспільства на основі засвоєння нею системи людських моральних цінностей, свободи самовиявлення на основі соціальних установ, норм і цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газман О. Г., Иванов А. В. Содержание деятельности и опыт работы освобожденного классного руководителя. – М., 1992. – С. 19.

2. Мясищев В. Н., Структура личности и отношений человека к деятельности // Доклад на совещании по вопросам психологии личности. – М., 1956. – С. 18-21.

3. Щуркова Н. Е., Воспитание социально активной жизненной позиции школьника в учебной деятельности // Формирование активной жизненной позиции школьников в учебной и трудовой деятельности. – М., 1980. – С. 32.